

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Drents Overijsselse Netversterking West

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

18 september 2023 / projectnummer: 3754

1 Advies voor de inhoud van het MER

Netbeheerder TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) versterkt samen met de regionale netbeheerders Enexis Netbeheer en Rendo het elektriciteitsnetwerk in Noordwest-Overijssel en Zuidwest-Drenthe, het project 'Drents Overijsselse Netversterking' (DON). Vanwege de geografische ligging en technische samenhang van de verschillende onderdelen is dit programma opgeknipt in een westelijk deel (project DON-West) en een oostelijk deel (project DON-Oost). Dit advies gaat over project DON-West (hierna DON-West genoemd).

DON-West bestaat uit drie deelprojecten, namelijk:

1. Het vervangen van de bestaande bovengrondse hoogspanningslijn door een ondergrondse kabelverbinding met grotere capaciteit voor het tracé Meppel Noord - Steenwijk Onna.
2. Een nieuwe ondergrondse kabelverbinding tussen de hoogspanningsstations Meppel Noord - Zwolle (Hessenweg).
3. Het aanleggen van een nieuwe ondergrondse kabel voor het verbinden van het nieuwe hoogspanningsstation Zwolle Berkummerbroekweg (een uitbreiding van Zwolle Hessenweg) met de bestaande bovengrondse lijn bij Sekdoorn.

De uitbreidingen van de stations zelf doorlopen een aparte procedure.

Voor de aanpassingen aan de tracés moeten de bestemmingsplannen in diverse gemeenten worden aangepast. Vanwege de gebiedsoverstijgende belangen, de complexiteit van de opgave en de komst van de Omgevingswet wordt voor DON-West door de provincie Overijssel een projectbesluit opgesteld met daaraan voorafgaand een voorkeursbeslissing. Voor het besluit hierover wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Provincie Overijssel heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage ('de Commissie') gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over DON-West het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

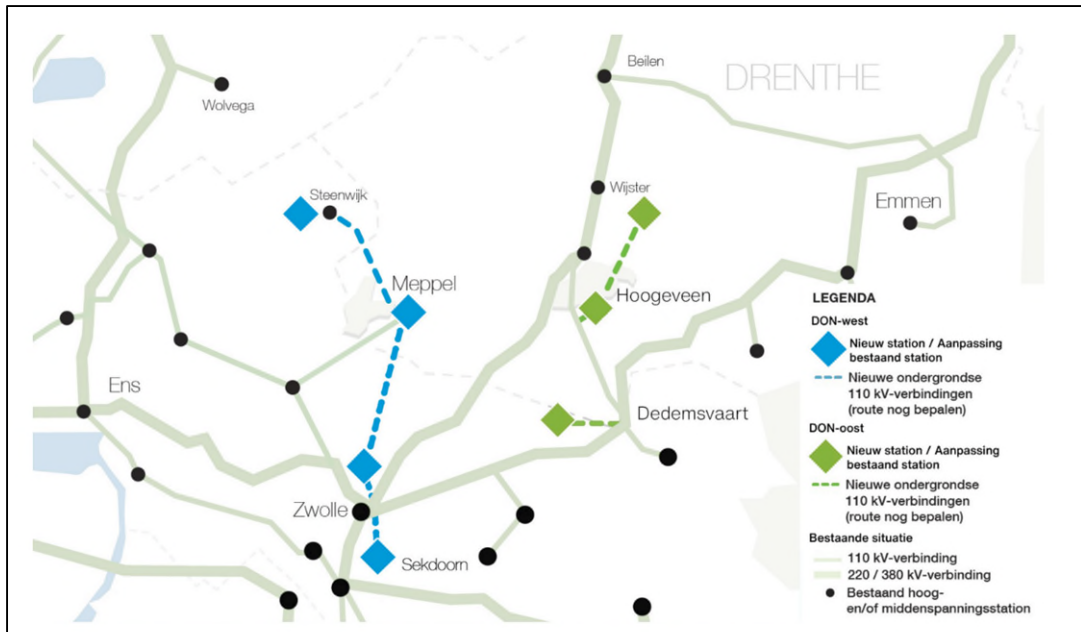
- De samenhang van DON-Oost en DON-West, de samenhang met andere lopende en geplande trajecten ten aanzien van het elektriciteitsnet en de urgentie van deze twee specifieke projecten in het licht van de landelijke prognoses van de behoefte aan netcapaciteit.
- Een beschrijving van het voornemen, de doelstellingen en de afwegingen die aan de alternatievenkeuze ten grondslag liggen, mede in het licht van andere initiatieven in het zoekgebied.¹
- Mogelijke effecten op gezondheid als gevolg van elektromagnetische straling of door andere effecten (geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid), zowel in de aanleg- als de gebruiksfase.

¹ Bijvoorbeeld de initiatieven voor zonne- en windparken bij Zwolle of de waterberging bij de A32 ter hoogte van Meppel.

- Een beschrijving van de effecten op natuur, bodem en water, landschap en cultureel erfgoed, met speciale aandacht voor effecten in veengebieden en voor positieve landschappelijke effecten waar lijnen onder de grond gebracht worden.
- Een onderbouwing van de totstandkoming van het voorkeursalternatief (VKA), en een beschouwing van de samenhang met andere ruimtelijke opgaven.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau die is geïntegreerd met een toelichting op het voornemen, participatie en projectbesluit (verder 'kennisgeving' genoemd). Ze herhaalt slechts punten die al in de kennisgeving aan de orde komen als dat voor een goed begrip van het advies nodig is of als ze voorstelt de aanpak op onderdelen aan te passen.

Figuur 1: verdeling Drents-Overijsselse Netversterking in een oostelijk en een westelijk deel. Dit advies heeft betrekking op de blauwe stippellijnen. (Bron: kennisgeving).

Aanleiding MER

Netbeheerder TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) versterkt in heel Nederland het elektriciteitsnetwerk. Dit is nodig omdat het elektriciteitsgebruik in ons land stijgt en omdat we steeds meer duurzame energie opwekken met windturbines en zonneparken. Onder de naam 'Drents Overijsselse Netversterking' (DON) versterkt TenneT, samen met de regionale netbeheerders Enexis Netbeheer en Rendo, het elektriciteitsnetwerk in Noordwest-Overijssel en Zuidwest-Drenthe. Vanwege de geografische ligging en technische samenhang van de verschillende onderdelen is het 'programma Drents Overijsselse Netversterking' (DON) opgeknipt in een westelijk deel (project DON-West) en een oostelijk deel (project DON-Oost). Project DON-West omvat drie deelprojecten:

1. Het vervangen van de bovengrondse lijn tussen hoogspanningsstations Meppel Noord en Steenwijk Onna door een ondergrondse verbinding met grotere capaciteit.
2. Het verbinden van het nieuwe hoogspanningsstation Meppel Noord met dat in Zwolle (Hessenweg) door een ondergrondse verbinding.
3. Het verbinden van het nieuwe hoogspanningsstation Zwolle Berkummerbroekweg (een uitbreiding van Zwolle Hessenweg) met de bestaande bovengrondse lijn bij Sekdoorn.

Voor de nieuwe hoogspanningsstations zelf worden afzonderlijke procedures doorlopen.

Besluitvorming vindt plaats onder de Omgevingswet, die op 1 januari 2024 in werking treedt. De aanleg, wijziging of uitbreiding van een bovengrondse hoogspanningsleiding kan m.e.r.-plichtig zijn via categorie J8 van bijlage V bij het Omgevingsbesluit Omgevingswet en omdat een Passende beoordeling nodig is. Het project omvat ook andere activiteiten die een m.e.r. (beoordelings)plicht kennen, zoals de uitbreiding van industrieterrein (J10) en werkzaamheden voor het onttrekken of kunstmatig aanvullen van grondwater (K1). Een plan-MER wordt opgesteld voor de besluitvorming over de voorkeursbeslissing. Later in het proces wordt voor de planuitwerking en ter onderbouwing van het projectbesluit en benodigde vergunningen nog een project-MER opgesteld.

Omdat de projecten DON-Oost en DON-West meerdere gemeenten beslaan wordt voor beide projecten een projectbesluit door de provincie opgesteld: door provincie Drenthe voor DON-Oost en door provincie Overijssel voor DON-West. Bijzonder hierbij is, dat in ieder geval in deze fase een deel van het zoekgebied voor DON-West in provincie Drenthe ligt. Provincie Overijssel neemt hier dus de rol van bevoegd gezag over van de Drentse gemeenten Meppel en De Wolden.

De aanpak van de m.e.r.-procedure wordt doorgaans in een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) weergegeven. TenneT heeft ervoor gekozen de kennisgeving van en toelichting op het voornemen, de participatie en de aanpak van de m.e.r. te integreren in één document. In het vervolg van dit advies wordt dit 'de kennisgeving' genoemd.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Provinciale Staten van Overijssel – besluit over het Projectbesluit.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3754](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Achtergrond en besluitvorming

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

In de kennisgeving staat geen formele doelstelling genoemd, wel een schets van de achtergrond van behoefte aan netverzwaring. In het MER moet de doelstelling van (deze onderdelen van) het project DON zodanig geformuleerd worden dat bepaald kan worden welke alternatieven reëel zijn in het licht van de doelstelling en dat de verschillende alternatieven beoordeeld kunnen worden op doelbereik.

Beschrijf hiertoe de prognoses van de behoefte aan netcapaciteit in de periode tot 2030 met een uitzicht naar 2050. Maak, tegen het licht van deze prognoses van benodigde netcapaciteit, duidelijk hoeveel capaciteit op welke onderdelen van de regionale stroomnetten beschikbaar wordt gemaakt met de verschillende onderdelen van het voornemen en hoeveel op termijn nog meer nodig is. Geef hierbij ook aan waar en in hoeverre toekomstige uitbreidingen op (onderdelen van) het net mogelijk blijven.

In het onderzoeksgebied kunnen verschillende opgaven en functies om dezelfde (beperkte) ruimte concurreren.² Voor veel van deze opgaven geldt dat er bij de provincies een belangrijke coördinatierol ligt om samen met stakeholders zorgvuldig belangen te wegen en invulling te geven aan deze (gebieds)opgaven. Geef aan waar, wanneer en door wie de belangenafwegingen en ruimtelijke keuzes worden gemaakt, en hoe de verschillende stakeholders daarbij betrokken worden.

2.2 Beleidskader

Neem in het MER op welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor het voornemen en of het project kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij voor het thema energie in ieder geval in op:

- Klimaatakkoord en Klimaatplan 2021-2023;
- Programma Energiehoofdstructuur;
- Programma Infrastructuur Duurzame Industrie;
- Provinciale programma's landelijk gebied;
- Regionale energiestrategieën (RES).

Leg hierbij uit hoe het Programma Energiehoofdstructuur, waarin meerdere scenario's zijn uitgewerkt over de toekomstige energie hoofdstructuur in Nederland, richtinggevend is en context biedt voor DON-West.

² In dit licht verwijst de Commissie bijvoorbeeld naar de verschillende zienswijzen die gaan over initiatieven voor zonne- en windparken binnen tracé.

2.3 Te nemen besluit(en)

De besluitvorming vindt plaats onder het juridisch kader van de Omgevingswet. De procedure voor de milieueffectrapportage wordt in eerste instantie doorlopen voor de voorkeursbeslissing over de tracés. Vervolgens wordt het voorkeursalternatief verfijnd en geoptimaliseerd voor het projectbesluit. Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden in het kader van de netverzwaring, bijvoorbeeld over de nieuwe hoogspanningsstations. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de planning is.

3 Alternatieven en referentiesituatie

3.1 Alternatieven

De Commissie onderschrijft de beschreven trechteringsmethode om te komen tot de ontwikkeling van een voorkeursalternatief per deelproject.

Onderbouw in het MER de onderzochte alternatieven en varianten. Beschrijf daarvoor hoe de keuze en de afbakening van de alternatieven zijn bepaald door enerzijds de gestelde doelen en anderzijds afwegingen ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit, natuur, harde belemmeringen en technische kaders. Geef ook aan welke afwegingen ten grondslag liggen aan de keuzes voor begin- en eindpunten (hoogspanningsstations en bepaalde masten) en in hoeverre omgevingsaspecten daarbij een rol hebben gespeeld.

Onderbouw ook de keuze voor ondergrondse kabels versus bovengrondse hoogspanningslijnen in relatie tot (hinder door) elektromagnetische velden.

3.2 Referentiesituatie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied. Beschrijf ook de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' ⁴verstaan: de toekomstige milieutoestand zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij beschrijving van deze ontwikkeling uit van te verwachten veranderingen in de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover al is besloten.

Als niet zeker is of bepaalde ingrijpende activiteiten zullen doorgaan, dan kunnen hiervoor, indien relevant, verschillende scenario's uitgewerkt worden. Denk in dit verband bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van woningbouwlocaties, bedrijven- en industrieterreinen, andere grootschalige activiteiten, infrastructuur, windparken en zonneparken.

4 Milieugevolgen

4.1 Algemeen

Beschrijf de gevolgen voor de leefomgeving op een detailniveau dat past bij het besluit. Onderbouw conclusies (waar passend en mogelijk) kwantitatief. Onderbouw de keuze van de rekenregels/-modellen en van de gegevens of informatie (gegevensbewerkingen) waarmee de gevolgen worden bepaald, waaronder publicaties en webinformatie. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling. Onderscheid daarbij onzekerheden in de kwaliteit van de gegevens en in de gehanteerde rekenregels/-modellen. Vertaal dit zo mogelijk in een bandbreedte voor de genoemde gevolgen en geef aan wat dit betekent voor de vergelijking van de alternatieven en de onderbouwing van het voorkeursalternatief.

Ga bij kennislacunes na of die storend zijn voor de effectbeoordeling. In dat geval dient daar met aanvullend (veld)onderzoek in te worden voorzien en/of op grond van het voorzorgsbeginsel te worden uitgegaan van een sombere effectinschatting.

Neem tenslotte bij de beschrijving van de milieugevolgen de volgende algemene richtlijnen in acht:

- Beschrijf apart de gevolgen in de aanlegfase en in de gebruiksfase en de eventuele effecten bij afwijkende (bedrijfsomstandig)heden.
- Licht altijd per milieuthema de beoordelingsschaal toe. Maak transparant hoe een score tot stand is gekomen en laat iedere deelscore zien. Streep positieve en negatieve effecten niet tegen elkaar weg.
- De milieugevolgen moeten passen bij het abstractieniveau van het besluit, waarbij de milieueffecten voldoende gedetailleerd dienen te zijn om te voldoen aan de eisen die vanuit besluiten en vervolgbesluiten (vergunningen en ontheffingen) worden gesteld.

4.2 Gezondheid

Mede gezien de maatschappelijke aandacht adviseert de Commissie om extra aandacht te besteden aan effecten op de woonomgeving en de gezondheid, zowel in de aanleg- als in de gebruiksfase. In de aanlegfase zullen geluid en luchtkwaliteit een aandachtspunt zijn vanwege materieel dat nodig is voor de aanleg, in de gebruiksfase met name magneetvelden. Maak inzichtelijk hoe het aantal gevoelige bestemmingen binnen de magneetveldzones van de alternatieven bepaald worden en geef het aantal gevoelige bestemmingen overzichtelijk weer in tabellen. Ondersteun dit met kaartmateriaal.

Maak ook inzichtelijk welke bronmaatregelen genomen kunnen en zullen worden om het aantal gevoelige bestemmingen te minimaliseren.

4.3 Natuur

Presenteer in het MER een globale landschapsecologische/eco-hydrologische analyse van het studiegebied en de verschillende landschapstypes die hierin voorkomen. Geef de waardevolle gebiedsdelen op kaart aan.

Geef (per deelgebied) een algemeen beeld van de belangrijkste processen en problemen, de natuurwaarden, de verschillende leefgebieden en de aanwezige soortgroepen. Geef vervolgens aan welke kenmerkende habitattypen en soorten aanwezig zijn en wat hun onderlinge relaties zijn. Beschrijf de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied.

De aanleg van de kabeltracés kan tijdelijke of mogelijk permanente effecten hebben voor beschermde soorten door o.a. stikstofdepositie en veranderingen in het grondwaterpeil. Beschrijf de te verwachten ingreep-effectrelaties en geef aan in hoeverre voor welke soortgroepen en habitattypen die relevant zijn. Specificeer de beschrijving per soortgroep en per functie (broeden, foerageren, slapen, seizoenstrek etc.). Ga indien relevant in op mitigerende maatregelen.

Gebruik voor het scoren van de alternatieven en varianten een beoordelingsschaal waarin verschillen in effecten tot uitdrukking komen, los van de uitvoerbaarheid ervan onder de Wet natuurbescherming c.q. de Omgevingswet. Uit het MER moet blijken of een tracé met zo min mogelijk effecten op de natuur mogelijk is (zoals ook in de Natuurvisie TenneT³ staat)

4.3.1 Gebiedsbescherming

Beschrijf de mogelijke invloed van het voornemen op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan. Ook als het voornemen niet in of direct naast een beschermd gebied ligt, kan het gevolgen hebben op een beschermd gebied (via zogenoemde externe werking) die in het MER moeten worden beschreven.

Geef per gebied de begrenzingen van het gebied aan op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde gebieden. Hierna volgen aandachtspunten per gebiedstype.

Natuur Netwerk Nederland (NNN) en houtopstanden

Neem in het MER een kaart op van de NNN-gebieden die beïnvloed kunnen worden in de deeltracés 2 en 3, ook rekening houdend met externe werking (geluid, tijdelijke verdroging etc.). Beschrijf per gebied de gevolgen voor de wezenlijke kenmerken en waarden (beheertypen) en mogelijkheden om die gevolgen te voorkomen of te beperken. Activiteiten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN kunnen alleen worden toegelaten als de gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven. Neem dan in de bijlage bij het MER een NNN-beoordeling op waarin de stappen worden beschreven die zijn beschreven in de relevante provinciale Omgevingsverordeningen.

³ [Natuurvisie TenneT_2017.pdf](#).

Natura 2000-gebieden

Geef voor Natura 2000-gebied(en) aan:

- De instandhoudingsdoelstellingen voor de verschillende soorten en habitattypen en geef aan of sprake is van een behoud- of verbeterdoelstelling.
- De actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit van habitattypen en leefgebieden.
- De actuele en verwachte populatieomvang aan de hand van meerjarige trends.

Onderzoek of er gevolgen voor de Natura 2000-gebieden zijn ten opzichte van de feitelijke actuele situatie. Soms kan op grond van objectieve gegevens niet worden uitgesloten dat het voornemen, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden. Dan moet een Passende beoordeling opgesteld worden, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Mitigerende maatregelen kunnen daarbij worden betrokken. Als aantasting van natuurlijke kenmerken dan nog niet uitgesloten kan worden, maak dan in het MER aannemelijk dat voor het VKA de ADC-toets met succes doorlopen kan worden.

4.3.2 Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Omgevingswet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en hoe ze (wettelijk) beschermd zijn. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef als verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan in hoeverre de staat van instandhouding van de betreffende soort verslechtert. Beschrijf per type gebied mogelijke en/of nodige mitigerende en/of compenserende maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen.

4.4 Bodem en water

Beschrijf de effecten die de aanleg van een ondergrondse verbinding kan hebben op het grondwaterpeil. Dit speelt met name in deeltracé 2 (Meppel Noord-Zwolle Hessenweg). De westelijke zoekgebieden lopen door veengebieden (koop- en madeveengronden).⁴ De veenlaag wordt aangetroffen op een diepte van 0,2 tot 0,5 meter onder maaiveld. De dikte varieert van 0,5 m tot een kleine 2 meter. De grondwaterstand in deze gebieden staat hoog en varieert weinig tussen 0,3 en 0,8 m onder maaiveld. Wanneer het zandbed waar de kabels in gelegd worden de veenlaag doorsnijdt kan dit een (permanent) ontwaterend effect hebben door de lagere bodemweerstand van het zandbed.

Ga zowel in op effecten door ontgraving in de aanlegfase als mogelijke (blijvende) effecten door ontwatering via een zandbed in de gebruiksfase. Geef aan welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn, bijvoorbeeld boren of aanleg van kabels onder de veenlaag (waarbij de bodemstructuur zo min mogelijk verstoord mag worden om haar oorspronkelijke functies te kunnen behouden).

⁴ BRO Bodemkaart 2021.

Besteed ook aandacht aan de warmteafgifte van de kabels in de grond in relatie tot het bodemprofiel en de mogelijke effecten op het milieu in de omgeving. Besteed bij de toepassing van grondverbetering aandacht aan de structurele keuzes in de beleidsbrief "Water en Bodem Sturend".⁵

4.5 Cultureel erfgoed en landschap

TenneT heeft een visie en richtlijnen⁶ opgesteld om hoogspanningsverbindingen in te passen in het landschap. Maak inzichtelijk hoe deze visie en richtlijnen hebben bijgedragen aan de keuze voor het VKA.

Omdat het project de aanleg van een ondergronds kabelnetwerk betreft is archeologie waarschijnlijk de belangrijkste factor als het om cultureel erfgoed gaat. Beschrijf op basis van de meest recente gegevens⁷ de aanwezige en verwachte archeologische waarden in het studiegebied. Archeologische vindplaatsen kunnen niet alleen effecten ondervinden wanneer ze in de kabeltracés zelf liggen, maar, met name in veengebieden, ook als gevolg van oxidatie door een (al dan niet tijdelijke) daling van het grondwaterpeil. Stem daarom het onderzoeksgebied voor archeologie af op het gehele gebied waar (al dan niet tijdelijke) effecten op het grondwater verwacht kunnen worden (zie paragraaf 4.3 van dit advies).

Bij de effecten op gebouwd en landschappelijk erfgoed is speciale aandacht nodig voor het doorsnijden van lijnvormige elementen zoals lintbebouwing en boomsingels in het slagenlandschap bij Staphorst en Rouveen en middeleeuwse griften in het open slagenlandschap rond Nijeveen.

Breng ook in beeld waar het verdwijnen van hoogspanningsmasten een positief effect op het landschap heeft. Het verwijderen van masten kan echter niet worden 'weggestreept' tegen plaatsen van nieuwe masten of andere landschappelijke effecten.

4.6 Veiligheid

Maak inzichtelijk welke aspecten beschouwd worden in het kader van de beoordeling van alternatieven op veiligheid. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het risico op overbelasting van ondergrondse kabels en kruisingen van ondergrondse kabels met infrastructuur zoals spoorwegen.

⁵ [Kamerbrief over rol Water en Bodem bij ruimtelijke ordening |Kamerstuk |Rijksoverheid.nl](#).

⁶ [Landschapsvisie_TenneT_2017](#).

⁷ De voor de NRD gebruikte Archeologische Monumenten Kaart (AMK) geeft een overzicht van archeologische terreinen in Nederland in 2014. De AMK wordt sinds 2014 niet meer bijgehouden door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De situatie zoals weergegeven in de AMK 2014 wijkt af van de huidige situatie. Er zijn namelijk nieuwe archeologische terreinen bijgekomen en bestaande terreinen vervallen, groter of juist kleiner geworden. Daarnaast kunnen ook buiten de terreinen die op de AMK staan, waardevolle archeologische resten liggen.

Geef aan welke maatregelen genomen kunnen worden in het kader van de veiligheid. Beschrijf voor de ondergrondse tracédelen welke protocollen worden gevolgd om te borgen dat de registratie in het Klic correct verloopt.

5 Overige onderwerpen

5.1 Vergelijking van alternatieven

De milieueffecten van de tracé-alternatieven moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is laten zien in hoeverre de alternatieven andere effecten veroorzaken. Vergelijk bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie en betrek daarbij de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van vigerend beleid.

Geef daarnaast voor ieder van de tracé-alternatieven aan in hoeverre ze toekomstbestendig zijn, in de zin dat een belemmering die binnen het huidige project overkomelijk is dat ook is bij een mogelijke toekomstige (verdere) uitbreiding van het stroomnet.

5.2 Presentatie en samenvatting

Zorg voor:

- Een zo beknopt mogelijk MER, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen.
- Een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst.
- Recent, goed leesbaar kaartmateriaal, met duidelijke legenda.

De presentatie van de vergelijking van de alternatieven verdient bijzondere aandacht. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- De voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor.
- De belangrijkste effecten voor het milieu van de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn.
- De vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dr. Theo Fens

drs. Geertje Korf (secretaris)

ir. Kees Slingerland (voorzitter)

ir. Bert Sman

drs. Nathalie Vossen

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Voorkeursbeslissing over de tracés, nog te volgen door een projectbesluit.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlage bij het Omgevingsbesluit geeft aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteiten J8 (hoogspanningsleidingen), J10 (industrieterrein) en K1 (werkzaamheden voor het onttrekken of kunstmatig aanvullen van grondwater). Project J10 is relevant ter plaatse van de aansluiting op de hoogspanningsstations. Een MER is ook nodig omdat mogelijk effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom wordt een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Gedeputeerde Staten van Overijssel.

Initiatiefnemer besluit

Netbeheerder TenneT TSO B.V.

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

Gedeputeerde Staten van Overijssel.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 9 augustus 2023 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3754](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

